

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Jus Canonicvm R.P. Pavli Laymanni, Soc: Jesu Theologi, Et
Olim In Alma Et Episcopali Academia Dilingana SS.
Canonum Ordinarii Professoris**

Juris Canonici A. R.P. Paulo Laymanno Societatis Jesu Theologo SS.
Canonum In Alma, Catholica, Et Episcopali Universitate Dilingana
Professore Qvondam Ordinario, Prælectionibus Academicis Illustrati

Laymann, Paul

Dilingæ, 1673

Capitvlvm XIX. Pisanis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62587](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62587)

causâ. Verumtamen, ex Canone *Redintegranda*, tale juris Canonici remedium colligi non potest, cum nihil aliud dicatur, nisi quod omni jure notum est, videlicet Episcopos iniuste spoliatos, ante omnia integrè restituendos esse; & quod spoliatis adeo generale remedium adversus quoslibet possessores non competat, aperte colligitur ex *hoc c.* & *c. Cum ad sedem. cit.* Cur enim Concilium sub Innocentio ita laborasset, ut novâ constitutione subveniretur spoliatis, contra malæ fidei possessores, qui à spoliatoribus res scienter acceperunt, si in antiquiore jure, *c. Redintegranda*, uberius & generalius remedium adversus quoslibet possessores haberetur. Id tamen probabilissimè dicitur, si Ecclesia, Minor, aut similis persona favorabilis possessionem antiquiorem ostendat, v. g. Juris pascendi, inventandi &c. quod per simplicitatem Juris Canonici, judicis officio restituatur, iuxta ea, quæ dixi in *c. 2. Ut lite non contestata*. Nam ostensâ possessione antiquiore, recentior possessio præsumitur clandestina seu vitiosa; tamen si vitium v. g. metus, vis, dolus, & uno verbo mala fides possessionis aliter ostensa non sit, ad quâ præsumptionem, si per contrarias coniecturas non superetur, multum facit favor Ecclesiæ, & obtinere hoc debet in Ecclesia & Minore, tamen si per culpam seu negligentiam suam amiserint possessionem, uti etiam dixi in *c. c. Cum ad sedem*, & notat hic *Imolan. 3.*

CAPITVLVM XIX.

Pisanis.

PARAPHRASIS.

Pisani eripuerant Lucanis quædam Castra, ex quibus Episcopus Lucanus census annuos percipiebat. Super hac causa Gregorius IX. mandavit Subdiacono suo, ut possessionem quam in Castris ad Lucanam Ecclesiam spectare constaret, plenè ac liberè restitui eidem faceret, sicuti habuerat tempore ortæ discordiæ inter Pisanos & Lucanos; super ea verò possessione, de qua dubium esset, num ad Ec-

clesiam Lucanam spectet, sufficientem cautionem à Pisanis reciperet, de parendo juri, coram Papa; & post hæc sententiam censuræ, quæ eisdem ob erepta castra inflicta erat, relaxaret. Cum itaque Pisani Subdiacono proponerent per Episcopum Lucanum stare, quo minùs ipsi restitutio fiat, instanter petentes censuram relaxari, Subdiaconus receptâ cautione de parendo justitiæ, eos absoluit, sed Episcopus hac re grauatum sentiens, ad Papam appellauit; Is respondit, se duo mandasse Subdiacono, & ut possessio, quam constaret Lucanam Ecclesiam tempore ortæ discordiæ habuisse, eidem restitueretur, & ut plenè ac integrè restitutio fieret, quorum illud ad factum pertinet, hoc ad modum; quare licet Subdiaconus mandatum Papæ implere nequiverit in facto (quia non constabat possessiones Castrorum ereptas esse Episcopo: & pensionibus ac censibus annuis ipsemet fatebatur Episcopus se spoliatum non fuisse à Pisanis) nihilominus tamen fuit peccatum in modum mandati, quia Papa iusserat, ut possessio censuum restitueretur, plenè & integrè, id autem fieri non potest, nisi Pisani dimittant castra, quæ Lucanis eripuerunt, eò quod si penes ipsos possessiones castrorum maneat, non possit Episcopus ita liberè ac securè census suos recipere, quam si Lucanis restituantur, erit enim in potestate Pisanorum, ad census recipiendos, Episcopum Lucanum admittere vel repellere, quamobrem Pontifex processum Subdiaconi irritum esse pronuntiavit.

SUMMARIVM.

1. *Censuratus ante absolutionem realiter satisfacere debet pro offensione notoria; pro dubia debet prestare cautionem, de parendo justitiæ.*
2. *Si forma mandati non seruetur, processus & sententia judicis delegati nulla est.*
3. *Ecclesia petere potest iudicio possessorio, ut tertius spoliatus restituatur, aut ut alienatio liberè etiam à tertio facta rescindatur.*

tur, si ex tali spoliatione vel alienatione durior illius conditio est reddita, vel adempta possidendi libertas.

4. Ex eo, quod invalida sit sententia, non fiunt etiam invalida alia judicialia acta, si legitime ea facta sunt.

1 Nota I. Excommunicatus vel interdictus ante absolutionem realiter satisfacere debet, si offensio notoria sit; sin autem dubia, tum sufficit præstare idoneam cautionem de parendo justitiæ. Ita hic & expressius in c. Ex parte 23. de verborum significatione.

2 Nota II. Processus aut sententia Judicis delegati irrita est, si forma mandati non observetur, l. Diligenter 5. ff. Mandati. & constat ex hoc cap. Nam Gregorius IX. mandauerat Subdiacono, ut censuram relaxaret, si possessio quam constaret ad Ecclesiam Lucanam pertinere, eidem plenè restituta esset, tamen si verò hæc conditio satis impleta cenferi posset quoad substantiam facti, cum enim non constaret possessionem aliquam, seu fundum Ecclesiæ ereptum esse, non debebat ipsi restitutio fundi alicuius fieri, tamen altera pars mandati circa modum impleta non fuit, volebat enim Papa Lucanam Ecclesiam in plenam & liberam juris sui possessionem restitui, sicut erat tempore motæ discordiæ, id verò factum non fuit, quia antea Episcopus à Lucanis suis subditis in spiritualibus, facile & securè pensiones ex possessionibus castrorum recipiebat, at verò postquam eæ devenerunt in manus Pisanorum potentium & ab Episcopo alienorum, difficilis foret consecutio pensionum, igitur apparet, quòd Subdiaconus non debuisset absolvere Pisanos, donec castra restituisent Lucanis, ita ut Episcopus possessionem juris pensionum plenè ac liberè obtinisset, sicut prius. Ita Joani Andr. & Imola, uterque n. 6.

3 Nota III. Si Titius homo potens & crudelis invadat possessionem Caij, ex qua Ecclesia census percipit, potest & ipsa agere interdicto possessorio, quia licet possessione juris pensionum absolutè spoliata non sit, est

tamen ipsi adempta libertas possidendi, ita ut periculum sit, brevi ipsam possessionem secundum se amittendi, igitur partim Ecclesiæ admittitur, partim turbatur possessio, consequenter coram iudice Ecclesiastico petere potest, ut Titius per censuras compellatur ad ereptam possessionem restituendam Caio, cum eiusdem Ecclesiæ intersit. Quin imò plus dicit Panormitanus hic. n. 13. & 14. Tamen si Lucani possessiones ex quibus Ecclesia pensiones recipiebat, iusto titulo transulissent in Pisanos, à quibus ut durioribus aut inimicis Ecclesia difficilè jus suum consequi possit, quòd implorato iudicis officio petere queat, ut rescindatur alienatio, quippe ex qua conditio Ecclesiæ durior reddatur, argum. c. In aliquibus 32. de decimis. Simile quiddam est, quòd volens absque Principis consensu munitiones & castella ædificare, etiam in solo proprio v. g. prope fluminis ripam, vel in confiniis Provinciarum, si videatur id facere animo nocendi, aut transitum impediendi, prohiberi queat. arg. l. 3. junct. gl. ff. de Operibus publ. l. 1. §. ijdem. ff. De aqua pluviat. junct. gl. verb. Habere. quòd non liceat tibi aliquid facere eà magis intentione, ut alteri obsis, quàm ut tibi prosis; verumtamen ut vetera castella restaurètur, & in pristinum quem habebant olim statum reducantur, facilius conceditur. Arg. c. Confutur. 7. de Judæis, quia aliud est servare quòd factum est, aliud de nouo facere. secundum gl. ibid. verb. Exaltent.

4 Nota IV. Invaliditas sententiæ non reddit confessionem, & alia judicialia acta irrita, si legitime facta sunt, quòd enim ab initio legitime subsistit, per extrinsecum alterius rei defectum corrumpere non debet. Ita Panorm. hic n. 9. & sumitur ex hoc c. Tamen si enim Pontifex sententiam Subdiaconi irritam esse decreuerit, tamen confessionem Episcopi Lucani antea factam coram Subdiacono juridicam allegavit.

✠

z 3

IDEM